

**Studium Europy Wschodniej UW
i czasopismo „Nowy Prometeusz”
mają zaszczyt zaprosić na**

**MIĘDZYNARODOWĄ KONFERENCJĘ NAUKOWĄ
POŚWIĘCONĄ PROMETEIZMOWI**

Od imperium ku państwom narodowym

*Związek Socjalistycznych Republik Sowieckich a
procesy narodotwórcze*

osiemnasta z cyklu dorocznych
sesji prometejskich

*Henryk Józewski
(1892-1981)
w 130. rocznicę urodzin*

Uniwersytet Warszawski, Wydział Neofilologii,
Sala 1.128 (ul. Dobra 55, 00-312 Warszawa)

26-27 października 2022 r.

Ekslibris Włodzimierza Bączkowskiego.

*Dewiza ruchu prometejskiego
w otoczeniu herbów narodów prometejskich.*

MSZA ŚWIĘTA

26 października 2022 r. o godz. 8.30

W INTENCJI

HENRYKA JÓZEWSKIEGO

w 130. rocznicę urodzin

oraz

JANA ROZWADOWSKIEGO – w 155. rocznicę urodzin

STANISŁAWA SIEDLECKIEGO – w 145. rocznicę urodzin

VELI BEK JEDIGARA – w 125. rocznicę urodzin

JERZEGO NIEZBRZYCKIEGO – w 120. rocznicę urodzin

JANA KUCHARZEWSKIEGO – w 70. rocznicę śmierci

WŁADYSŁAWA WIELHORSKIEGO – w 55. rocznicę śmierci

ERWINA KOSCHMIEDERA – w 45. rocznicę śmierci

STANISŁAWA SWIANIEWICZA – w 25. rocznicę śmierci

KOŚCIÓŁ SIÓSTR WIZYTEK

pw. Opieki św. Józefa Oblubieńca Niepokalanej Bogurodzicy Maryi w
Warszawie

(ul. Krakowskie Przedmieście 34)

ŚRODA, 26 października 2022 r.
Sala 1.128, Wydział Neofilologii UW (ul. Dobra 55)

9.00-9.30 *Rejestracja uczestników*

9.30-9.40 **Otwarcie konferencji**
Jan Malicki, Studium Europy Wschodniej UW

9.45-10.15 Prezentacja książki: Zaur Gasimov „*Warschau gegen Moskau. Prometheistische Aktivitäten zwischen Polen, Frankreich und der Türkei 1918–1939*”

SESJA I (10.20-12.00)

Prowadzi: **Wojciech Łysek**, Instytut Studiów Politycznych PAN

10.20-10.40 **Walentyna Piskun**, Narodowa Akademia Nauk Ukrainy (Kijów, Ukraina)
Overcoming social fear as one of the factors in the struggle for Ukraine's independence

10.40-11.00 **Paweł Libera**, Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk, Biuro Badań Historycznych IPN (Warszawa, Polska)
Ruch prometejski w czasie II wojny światowej i na emigracji po 1945 roku - stan badań i postulaty badawcze

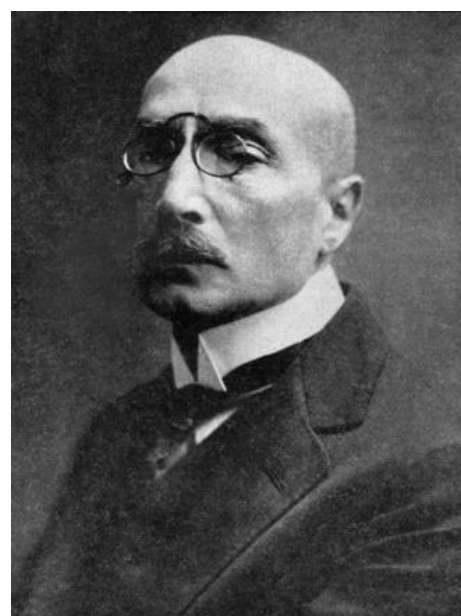
11.00-11.20 **Henryk Bartoszewicz**, Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie (Warszawa, Polska)
Spór polsko-polski wokół uznania Związku Sowieckiego. Minister spraw zagranicznych Marian Seyda kontra poseł w Moskwie Roman Knoll

11.20-11.40 **Wiktor Węglewicz**, Instytut Pamięci Narodowej (Warszawa, Polska)
Rozbrojenie Czerwonej Ukraińskiej Armii Halickiej podczas wyprawy kijowskiej: aspekty polityczne i wojskowe

11.40-12.00 dyskusja po sesji I

12.00-12.15 *przerwa kawowa*

Jan Rozwadowski (1867-1935)
w 155. rocznicę urodzin

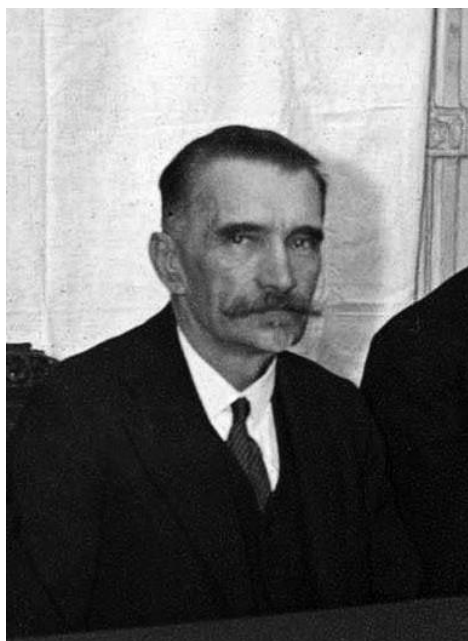

SESJA II (12.15-14.15)

Prowadzi: **Paweł Libera**, Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk,
Biuro Badań Historycznych IPN

- 12.15-12.35 **Paweł Olszewski**, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Filia w Piotrkowie Trybunalskim (Piotrków Trybunalski, Polska)
Sowietyzacja republik południowokaukaskich w latach 1920-1921 – podobieństwa i różnice
- 12.35-12.55 **Mikheil Bakhtadze**, Tbiliski Uniwersytet Państwowy im. Iwane Dżawachiszwilego (Tbilisi, Gruzja)
Centrum wojskowy w Gruzji jako jedno z czołowych organów ruchu antysowieckiego (1922-1923)
- 12.55-13.15 **Otar Janelidze**, Państwowy Uniwersytet w Gori (Gori, Gruzja)
The New Economic Policy Experiment of the Soviet Union and Georgia (1921-1928)
- 13.15-13.35 **David Kolbaia**, Uniwersytet Warszawski (Warszawa, Polska);
Shorena Murusidze, Gruzińskie Narodowe Centrum Rękopisów (Tbilisi, Gruzja)
Joseph Salakaia's Work for the Restoration of Georgia's Independence and Poland's Eastern Policy (1921-1939)
- 13.35-13.55 **Zaur Gasimov**, Uniwersytet Fryderyka Wilhelma w Bonn (Bonn, Niemcy)
Szkolnictwo, wojsko, życie codzienne: rusyfikacja w wieku XIX i XX
- 13.55-14.15 dyskusja po sesji II
- 14.15-15.00 przerwa obiadowa

Stanisław Siedlecki (1877-1939)
w 145. rocznicę urodzin

Veli Bek Jedigar (1897-1971)
w 125. rocznicę urodzin

SESJA III (15.00-17.00)

Prowadzi: **David Kolbaia**, Uniwersytet Warszawski

- 15.00-15.20 **Ireneusz Maj**, Muzeum Dzieci Polskich – ofiar totalitaryzmu. Niemiecki nazistowski obóz dla polskich dzieci w Łodzi (1942-1945) (Łódź, Polska)
Działalność polityczna i społeczna senatora Stanisława Siedleckiego
- 15.20-15.40 **Joanna Maj**, Uniwersytet Łódzki (Łódź, Polska)
W służbie Niepodległej - Felicja z Iwanowskich Siedlecka (1882-1944)
- 15.40-16.00 **Adam Radosław Sulawka**, Wojskowe Biuro Historyczne im. gen. broni Kazimierza Sosnkowskiego (Warszawa, Polska)
Dmitrij Filozofow (1872-1940) wobec idei niepodległości Ukrainy
- 16.00-16.20 **Marcin Kruszyński**, Instytut Pamięci Narodowej / Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach (Warszawa, Polska)
Perspektywa historyka – dyplomaty, czyli Stanisława Kętrzyńskiego spojrzenie na procesy narodotwórcze w Związku Sowieckim
- 16.20-16.40 **Wojciech Łysek**, Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk (Warszawa, Polska)
Stanisław Swianiewicz o Rosjanach, Rosji i komunizmie
- 16.40-17.00 dyskusja po sesji III
- 17.30-20.00 *uroczysta kolacja dla prelegentów konferencji*
(Klub Profesorski, Kampus Główny UW przy bramie bocznej)

Jerzy Niezbrzycki (1902-1968)
w 120. rocznicę urodzin

Jan Kucharzewski (1876-1952)
w 70. rocznicę śmierci

CZWARTEK, 27 października 2022 r.
Sala 1.128, Wydział Neofilologii UW (ul. Dobra 55)

SESJA IV (10.00-11.15)

Prowadzi: **Witold Rokiewicz**, Uniwersytet Warszawski

10.00-10.20 **Łukasz Dryblak**, Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk
(Warszawa, Polska)
*Narody ujarzmione czy separatyści? Konfrontacja poglądów polskiej i
rosyjskiej emigracji wokół kwestii narodowościowej w Związku Sowieckim*

10.20-10.40 **Maciej Krotofil**, Uniwersytet
Mikołaja Kopernika w Toruniu
(Toruń, Polska)
*„W interesie imperialistów” –
współczesna i historyczna rosyjska
(sowiecka) propaganda ukazująca
Ukraińców jako działających na rzecz
obcych (zachodnich) państw*

10.40-11.00 **Shahla Kazimova**, Uniwersytet
Warszawski (Warszawa, Polska)
*Kulturalna polityka Sowietów w latach
20. i na początku lat 30. XX w. Wybrane
zagadnienia*

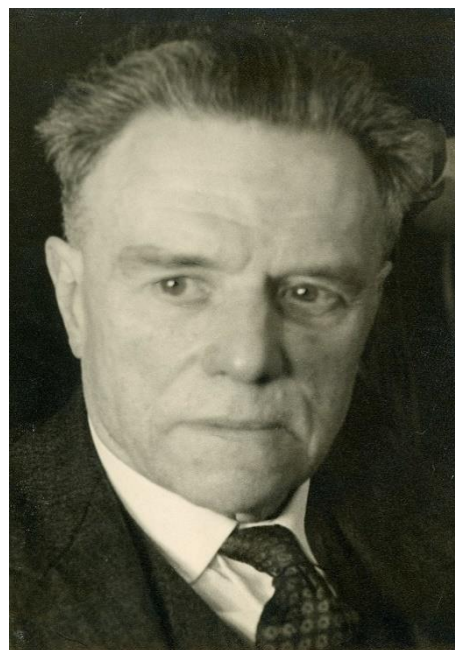
11.00-11.15 dyskusja po sesji IV

11.15-11.30 przerwa kawowa

Erwin Koschmieder (1896-1977)
w 45. rocznicę śmierci

Władysław Wielhorski (1885-1967)
w 55. rocznicę śmierci

Stanisław Swianiewicz (1899-1997)
w 25. rocznicę śmierci

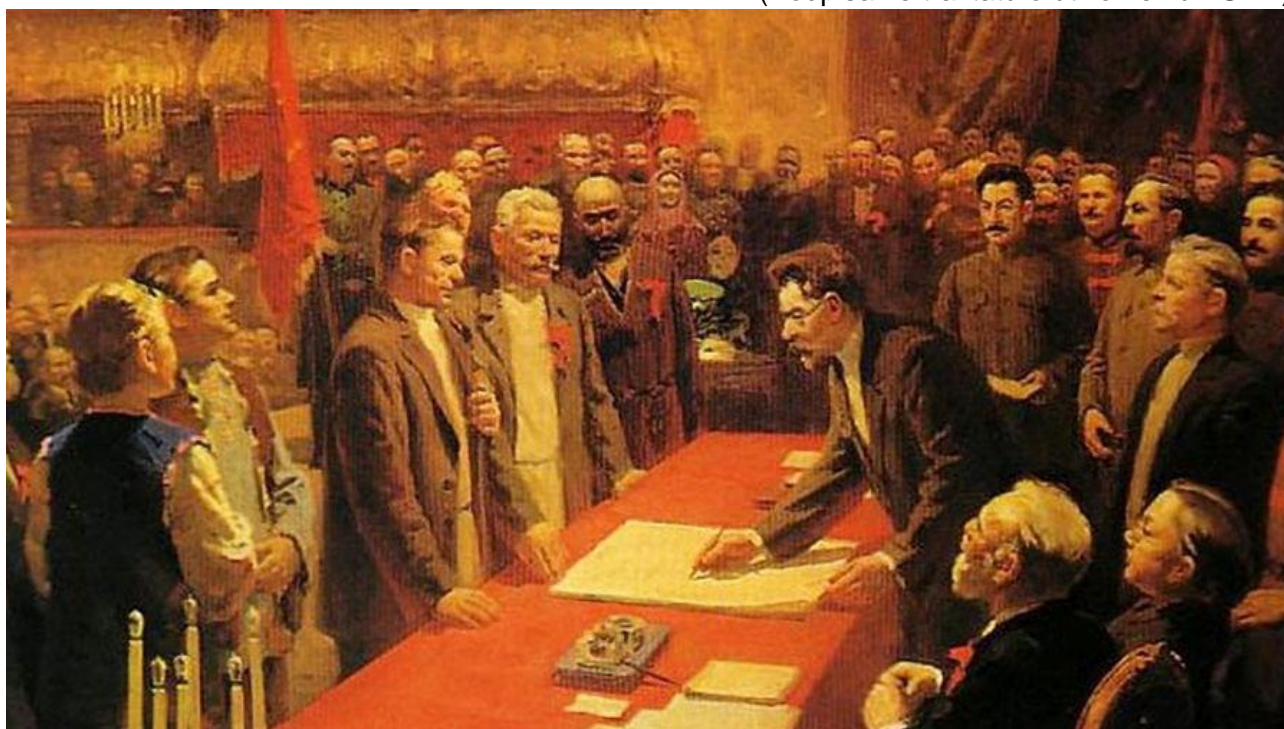

SESJA V (11.30-13.00)

Prowadzi: **Shahla Kazimova**, Uniwersytet Warszawski

- 11.30-11.50 **Zhuldyz Sanitassova**, Program Stypendialny Rządu RP dla Młodych Naukowców (Warszawa, Polska)
Deportacja i pamięć Społeczna Narodów Związku Radzieckiego
- 11.50-12.10 **Maxim Karaliou**, Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk (Warszawa, Polska)
Sprzeczności w tworzeniu narodowościowych rad wiejskich w Białorusi Sowieckiej: przykład szacilkowskiej polsko-żydowskiej rady wiejskiej
- 12.10-12.30 **Ridvan Çitil**, niezależny badacz (Izmir, Turcja)
The Life and Work of Omar Faik Numanzade in the Soviet Era
- 12.30-12.50 dyskusja po sesji IV
- 12.50-13.00 **Zamknięcie konferencji**

Stepan Dudnik, *Podpisaniye dogovora ob obrazovanii SSSR*
(Podpisanie traktatu o utworzeniu ZSRR)

www.studium.uw.edu.pl | <https://nowy-prometeusz.pl>

HENRYK JÓZEWSKI (1882-1981) polityk, Minister Spraw Wewnętrznych, wojewoda wołyński, współpracownik J. Piłsudskiego, wybitny znawca stosunków polsko-ukraińskich.

JAN ROZWADOWSKI (1867-1935) językoznawca, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, pierwszy prezes Instytutu Naukowo-Badawczego Europy Wschodniej w Wilnie.

STANISŁAW SIEDLECKI (1877-1939) polityk, współtwórca tygodnika „Przymierze”, współinicjator założenia Związku Zbliżenia Narodów Ujarzmionych, wieloletni prezes Instytutu Wschodniego.

VELI BEK JEDIGAR (1887-1971) azerski oficer kontraktowy w Wojsku Polskim, dyrektor w Centrum Szkolenia Kawalerii w Grudziądzu, dowódca odtworzonego w czasie wojny 7. Pułku Ułanów Lubelskich im. Gen. K. Sosnkowskiego.

JERZY NIEZBRZYCKI (1902-1968) żołnierz, oficer polskiego wywiadu, kierownik Referatu „Wschód” Oddziału II Sztabu Generalnego, wybitny sowietolog, wykładowca, publicysta.

JAN KUCHARZEWSKI (1876-1952) historyk, autor siedmiotomowego dzieła „Od białego caratu do czerwonego”, prawnik, działacz niepodległościowy, w latach 1917-18 premier Królestwa Polskiego.

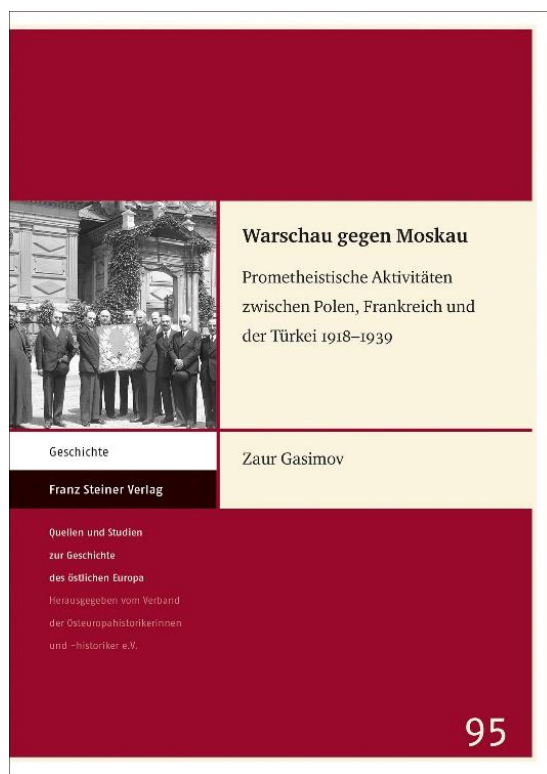
WŁADYSŁAW WIELHORSKI (1885-1967) historyk, politolog, wykładowca Uniwersytetu Wileńskiego, dyrektor Instytutu Naukowo-Badawczego Europy Wschodniej w Wilnie, poseł na Sejm.

ERWIN KOSCHMIEDER (1895-1977) slawista, członek Rady i wykładowca Instytut Naukowo-Badawczego Europy Wschodniej w Wilnie, redaktor naczelny biuletynu „Balticoslavica”.

STANISŁAW SWIANIEWICZ (1899-1997) ekonomista i sowietolog, profesor Uniwersytetu Stefana Batorego, kierownik Seminarium gospodarczego w Instytucie Naukowo-Badawczym Europy Wschodniej w Wilnie.

Prezentacja książki dr hab. Zaura Gasimowa

w dn. 26 października 2022 o godz. 9.40

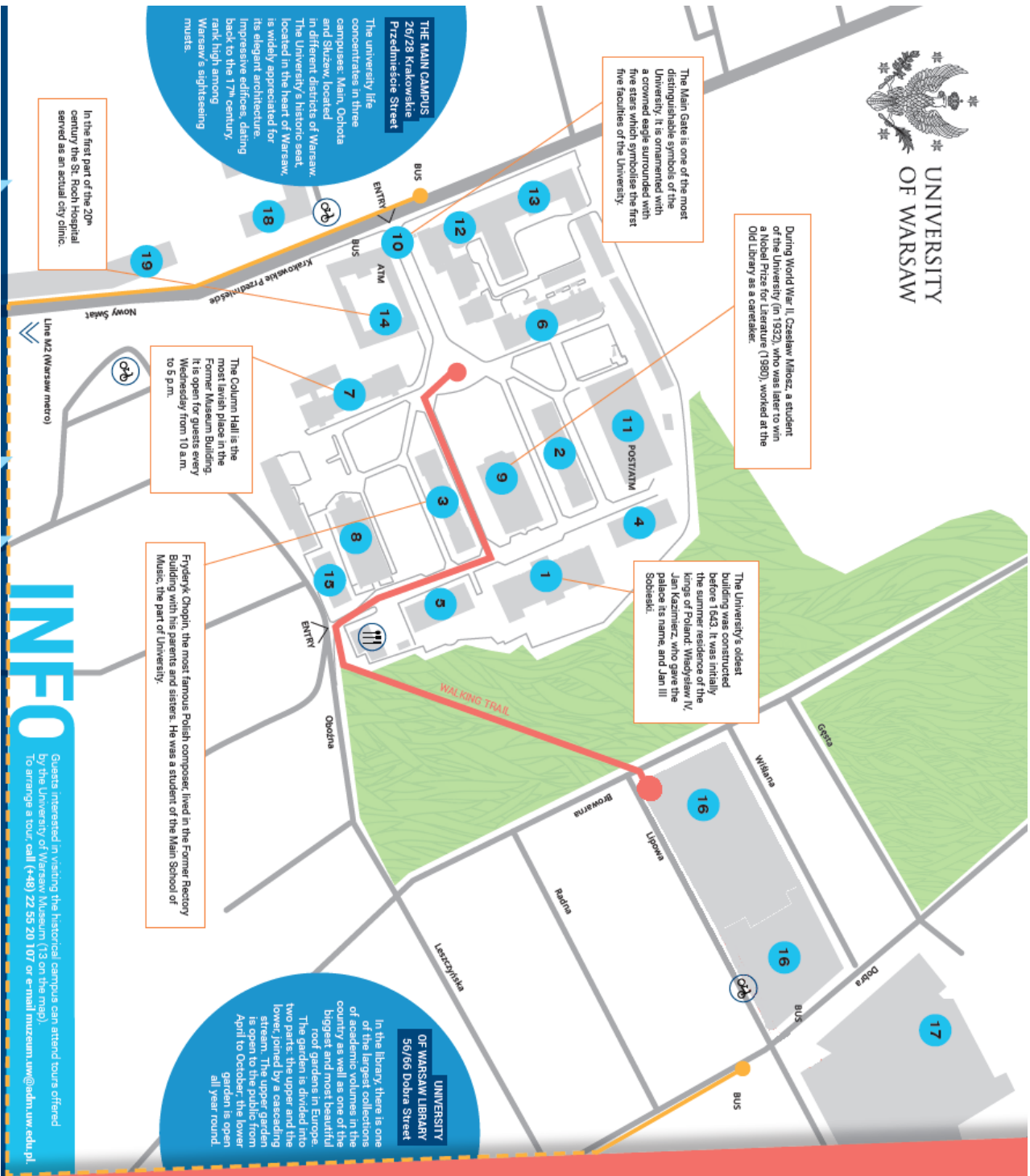

W 1918 roku proklamowano Rzeczpospolitą Polską, która skutecznie obroniła swoją suwerenność w późniejszej wojnie z Rosją Sowiecką. Traktat pokojowy w Rydze 1921 roku nie przyniósł jednak pojednania, a Warszawa, sprowokowana ZSRR w zakresie polityki bezpieczeństwa i propagandy, uruchomiła projekt „rozcłódkowania” ZSRR pod kryptonimem „Prometeusz”, który był równie ambitny, co daremny. Polski Sztab Generalny, Służba Wywiadu i Ministerstwo Spraw Zagranicznych utworzyły kilka instytutów badawczych, które finansowały agitację antysowiecką:

wykłady i prasę oraz publikacje emigrantów politycznych z Ukrainy, Gruzji, Azerbejdżanu, Kaukazu Północnego i Azji Środkowej, którzy teraz mieszkali w Warszawie, Paryżu, Stambule oraz innych lokalizacjach. Długofalowym celem było osłabienie pozycji Moskwy i stanowienie Polski jako regionalnego mocarstwa między Bałtykiem a Kaukazem.

Zaur Gasimov analizuje wieloaspektową działalność sieci prometejskich w czasie ich powstawania i rozwoju w okresie międzywojennym.

dr hab. Zaur Gasimov (ur. 1981) studiował stosunki międzynarodowe, prawo międzynarodowe i historię w Baku, Berlinie i Eichstätt. W latach 2002-2003 pracował w Ambasadzie Niemiec w Baku w dziale prasowym i public relations. W 2009 roku dr Gasimov ukończył studia doktoranckie z historii na Katolickim Uniwersytecie Eichstätt-Ingolstadt dzięki stypendium DAAD i Open Society Institute (Fundacja George'a Sorosa). Jego praca doktorska na temat nadużywania historii przez wojskowych w komunistycznej Polsce i ZSRR została wyróżniona nagrodą specjalną przez polskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych. W latach 2019-2020 Gasimov był stypendystą Fundacji Maxa Webera, badając obieg idei między Rosją, Europą i Turcją w XX wieku. W grudniu 2020 roku obronił habilitację z zakresu historii nowożytnej i historii Europy Wschodniej na Johannes Gutenberg University Mainz. Obecnie pracuje na Uniwersytecie Fryderyka Wilhelma w Bonn.

The Main Gate is one of the most distinguishable symbols of the University. It is ornamented with a crowned eagle surrounded with five stars which symbolise the first five faculties of the University.

During World War II, Czesław Miłosz, a student of the University (in 1932), who was later to win a Nobel Prize for Literature (1980), worked at the Old Library as a caretaker.

The University's oldest building was constructed before 1543. It was initially the summer residence of the kings of Poland: Władysław IV, Jan Kazimierz, who gave the palace its name, and Jan III Sobieski.

The Column Hall is the most lavish place in the Former Museum Building. It is open for guests every Wednesday from 10 a.m. to 5 p.m.

Fryderyk Chopin, the most famous Polish composer, lived in the Former Rectory Building with his parents and sisters. He was a student of the Main School of Music, the part of University.

In this library, there is one of the largest collections of academic volumes in the country as well as one of the biggest and most beautiful roof gardens in Europe. The garden is divided into two parts: the upper and the lower, joined by cascading stream. The upper garden is open to the public from April to October; the lower garden is open all year round.

In the first part of the 20th century the St. Roch Hospital served as an actual city clinic.

MAIN CAMPUS MAP

Main campus > University of Warsaw Library, 600 m

- 8 min
- No. 105 – 7 min
- 1 KAZIMIERZOWSKI PALACE
seat of the University authorities
Faculty of Science
Office for Student Affairs
International Relations Office
Office for Persons with Disabilities
Golden Hall, Senate Hall
- 2 FORMER SEMINAR BUILDING
Faculty of Law and Administration
- 3 FORMER RECTORY BUILDING
Faculty of Oriental Studies
- 4 FORMER SCHOOL SUPERINTENDENT BUILDING
IT Center
- 5 MINERALOGICAL PAVILION
Faculty of Polish Studies
- 6 AUDITORIUM BUILDING
- 7 FORMER MUSEUM BUILDING
Faculty of History
- 8 MAIN SCHOOL
Archaeology Institute
- 9 OLD LIBRARY BUILDING
Auditorium Hall
- 10 UNIVERSITY GATE
- 11 AUDITORIUM MAXIMUM
Adam Mickiewicz Hall
- 12 CZEŃWERTYŃSKI-URUSKI PALACE
Faculty of Geography and Regional Studies
- 13 TYSZKIEWICZ-POTOCKI PALACE
Centre of Polish Language and Culture
for Foreigners "Polonium"
Museum of the University of Warsaw
Guest Hall (Ball Room)
- 14 ST. ROCH HOSPITAL
Institute of Polish Culture
- 15 COLLEGIUM IURIDICUM
- 16 BUILDING OF THE APPLIED LINGUISTICS
AND THE MODERN LANGUAGES FACULTIES
- 17 UNIVERSITY OF WARSAW LIBRARY
- 18 INSTITUTE OF PHILOSOPHY
- 19 FACULTY OF POLITICAL SCIENCE AND
INTERNATIONAL STUDIES

Veruno, city bikes

INFO Guests interested in visiting the historical campus can attend tours offered by the University of Warsaw Museum (13 on the map).
To arrange a tour, call (+48) 22 55 20 107 or e-mail museum.unw@edn.unw.edu.pl.

Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego powstało w 1990 r., a wywodzi się ze środowiska podziemnego pisma „Obóz”, utworzonego w 1981 r. Do podstaw, z których wyrosło Studium należy zaliczyć również podziemny Instytut Europy Wschodniej, założony w 1983 r.

Od 1992 r. organizowana jest przez Studium Wschodnia Szkoła Letnia. Od roku akad. 1998/1999 (26 października 1998 r.) uruchomiono magisterskie „Specjalistyczne Studia Wschodnie”, później „Podyplomowe Studia Wschodnie”, a od roku akad. 2012/2013 również licencjackie „Studia Wschodnie”. Znaczącą formą aktywności Studium są konferencje naukowe poświęcone najważniejszym kwestiom regionu. Studium samodzielnie, bądź we współpracy wydaje czasopisma: „Obóz”, „Przegląd Wschodni” i „Pro Georgia”, redaguje też internetowy „BIS – Biuletyn Informacyjny Studium”, poświęcony „sprawom wschodnim”. Studium jest koordynatorem licznych programów stypendialnych, m.in.: Programu Stypendialnego Rządu RP im. K. Kalinowskiego, Programu Stypendialnego Rządu RP dla Młodych Naukowców. Od 2006 r. w ramach Studium funkcjonuje również Stacja Kaukaska na Uniwersytecie Państwowym im. I. Dżawachiszwili w Tbilisi, mająca na celu wspierać kaukasko-polską współpracę naukową, a od 2015 Stacja Kijowska na Akademii Kijowsko-Mohylańskiej. W roku 2011 Studium udało się uruchomić magisterskie „Studia Wschodnie” na Ukrainie – w których uczestniczą studenci Akademii Kijowsko-Mohylańskiej, Przykarpackiego Uniwersytetu Narodowego w Iwano-Frankowsku oraz Akademii Ostrogskiej.

Nowy Prometeusz jest czasopismem specjalistycznym dotyczącym stosunków politycznych, kulturowych, gospodarczych i wyznaniowych na obszarze Europy Wschodniej, Azji Środkowej i basenu Morza Czarnego.

Inspiracją do stworzenia czasopisma były takie tytuły jak *Prométhée*, a następnie *La Revue de Prométhée*, wychodzące w Paryżu w latach 1926-1940, dzięki wsparciu ówczesnych polskich władz.